



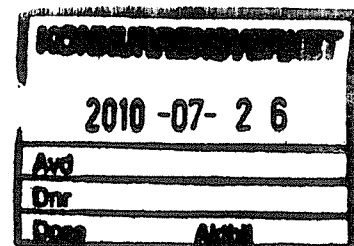
**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I MALMÖ**  
Avdelning 1  
Sune Wennerberg

**DOM**  
**2010 -07- 2 1**  
Meddelad i  
Malmö

Mål nr  
8589-10 E

**SÖKANDE**

Akademibokhandelsgruppen AB, 556046-8448  
Box 15200  
104 65 Stockholm



Ombud: Advokat Carl Bokwall och jur. kand. Lena Salomonsson  
Advokatfirman Cederquist KB  
Box 1670  
111 96 Stockholm

**MOTPART**

Vellinge kommun  
235 81 Vellinge

Ombud: Jur. kand. Catharina G Lundberg  
Serkon i Vellinge AB  
Malmövägen 28  
235 36 Vellinge

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

**DOMSLUT**

Förvaltningsrätten bifaller Akademibokhandelsgruppen AB:s ansökan om överprövning enligt LOU och förordnar att Vellinge kommuns upphandling av fack- och skönlitteratur, AV-media samt talböcker, dnr UH-10-3, ska göras om.

Dok.Id 21189

**Postadress**  
Box 4522  
203 20 Malmö

**Besöksadress**  
Kalendegatan 6

**Telefon**  
040-35 35 00  
**E-post:** forvaltningsrattenimalmo@dom.se

**Telefax**  
040-97 24 90

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Vellinge kommun genomför upphandling av fack- och skönlitteratur, AV-media samt talböcker till Vellinge kommuns folkbibliotek och skolbibliotek, dnr UH-10-3. Upphandlingen genomförs med öppet förfarande enligt LOU. Efter utvärdering av inkomna anbud har kommunen beslutat att anta anbud från BTJ Sverige AB.

Akademibokhandelsgruppen AB, nedan bolaget, ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den ska göras om. Som grund för sin ansökan anför bolaget följande. Det föreligger tre klara brister i förfrågningsunderlaget. För det första är utvärderingskriteriet "Leveranssäkerhet, leveranssystem, service, beställningsrutiner" så pass vagt att det ger kommunen fri prövningsrätt. Kommunen anger i förfrågningsunderlaget genom fyra punkter vad som särskilt värdesätts vid utvärderingen av kriteriet. Utifrån denna mycket knapphändiga information framgår inte på ett tydligt sätt vad kommunen avser att utvärdera under kriteriet. För det andra framgår det inte beträffande utvärderingskriteriet "Pris och kommersiella villkor" hur anbudsgivarnas priser jämförs. Utvärderingen av pris är beroende av faktorer som inte är kända vare sig för kommunen eller för anbudsgivarna, nämligen beställningsvolym och styckpris för produkten ifråga. Av anbudsgivarnas anbudsformulär framgår även att en jämförelse av priserna inte är möjlig. Det är varken utifrån de administrativa föreskrifterna, anbudsformuläret eller anbudsgivarnas prisuppgifter möjligt att bedöma vilket anbud som är det billigaste. För att göra en sådan bedömning måste hänsyn tas till bokens pris och uppskattad kvantitet, både avseende svensk respektive utländsk litteratur som RFID-etikett. Prisuppgifterna och jämförelse däremellan är således inte ägnade att urskilja det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Det verkar som att även kommunen insett att det inte är möjligt att jämföra anbudet och därför löst problemet genom att ge båda anbudsgivarna full pott avseende "Pris och kommersiella villkor". Om kommunen

mot förmodan har räknat ut det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet utifrån ett uppskattat snittpris och uppskattad kvantitet påverkar det inte bedömningen eftersom grunder för en sådan beräkning inte kommunicerats i upphandlingsunderlaget. För det tredje framgår inte grunderna för poängsättningen av utvärderingskriterierna av förfrågningsunderlaget, utan det anges enbart att ett anbud kan få som högst 5 poäng och som lägst 1 poäng. Eftersom det inte framgår av förfrågningsunderlaget utifrån vilka kriterier som poängsättningen kommer att ske och vad som krävs för att erhålla de olika poängen innebär det samtidigt att kommunen lämnas ett oacceptabelt stort utrymme för fritt skön vid utvärderingen av kriteriet. En konsekvens av att kommunen inte anger principerna för poängsättningen är även att det inte heller i efterhand går att kontrollera att transparens- och likabehandlingsprinciperna har upprätthållits. Kommunen har således ett oacceptabelt stort utrymme för fritt skön vid utvärderingen av kriterierna. Dessutom medför bristen att förfrågningsunderlaget inte ger nödvändig ledning i vad som ska tillmätas betydelse vid utvärderingen av anbuden. Det har därför saknats tillräckliga förutsättningar för att lämna ändamålsenliga och konkurrenskraftiga anbud. Bristerna är klara brott mot likabehandlings- och transparensprincipen och har påverkat bolagets möjligheter att lämna ändamålsenligt och konkurrenskraftigt anbud. Bolaget lider därmed skada. Vidare har en anbudsgivare alltid rätt att ansöka om överprövning om det föreligger brister i förfrågningsunderlaget som påverkat utgången i upphandlingen, oavsett när anbudsgivaren upptäcker bristen. Då det inte föreligger någon skyldighet enligt LOU att påpeka brister i underlaget kan inte en upphandlande myndighet ålägga anbudsgivare en sådan skyldighet.

Vellinge kommun bestrider bolagets yrkanden och anför följande. Kommunen har gjort en korrekt och opartisk utvärdering av inkomna anbud. Av utvärderingen framgår att BTJ Sverige AB har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Enligt förfrågningsunderlaget är en anbudsgivare skyldig att omgående påtala uppmärksammade oklarheter i underlaget för

att möjliggöra för kommunen att begära förtydliganden och kompletteringar. Ingen av anbudsgivarna har påtalat uppmärksammade oklarheter. Bolaget som nu är av uppfattningen att stora brister finns i förfrågningsunderlaget borde rimligen ha haft samma uppfattning i samband med anbudsläggandet och hade då kunnat påpeka detta. Av förfrågningsunderlaget framgår att kort leveranstid särskilt kommer att värdesättas vid bedömning av kriteriet leveranssäkerhet och leveranssystem. Bolaget har uppgivit kortast möjliga leveranstid och har därför erhållit 5 poäng. Av förfrågningsunderlaget framgår vidare att vid bedömningen av beställningsrutiner och service så kommer det särskilt att värdesättas möjlighet till avbeställning, konsekvent beskrivning av medier i databas samt sökbarhet på såväl författare som titel. Då bolagets anbud inte innehåller uppgifter om varken möjlighet till avbeställning eller sökbarhet har lägsta möjliga poäng erhållits i dessa avseenden. Kommunen har tydligt angivit de kvalitetskriterier som värdesätts vid utvärderingen samt att poängsättning sker i skala 1-5, med 5 som högsta poäng och 1 som lägsta poäng. Samtliga böcker på kommunens folkbibliotek är utrustade med RFID-etiketter. Böcker på kommunens skolbibliotek är inte utrustade med RFID-etiketter. Skolbiblioteken svarar endast för cirka 20 procent av kostnaderna för bokinköp. Snittpris per volym barnlitteratur, vuxenlitteratur, skön- och facklitteratur uppgår till mellan 100 kr och 200 kr. Vid prisjämförelse för RFID-utrustade exemplar, vilka utgör cirka 80 procent av kommunens inköp av fack- och skönlitteratur, är BTJ Sverige AB billigast på inköpspriser mellan 50 och 250 kr. Då böcker till skolbiblioteken samt böcker till ett värde överstigande 300 kr blir billigast hos bolaget och det ej klart framgått av förfrågningsunderlaget vilka priser utvärderingen baseras på synes det inte oskäligt att bedöma anbudsgivarna som likvärdiga avseende kriteriet pris och kommersiella villkor.

Förvaltningsrätten har genom interimistiskt beslut den 28 maj 2010 förordnat att Vellinge kommun inte får avsluta den påbörjade upphandlingen till dess annat beslutas.

### DOMSKÄL

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Härvid gäller att en upphandlande myndighet inte får anta ett anbud som inte uppfyller kraven enligt förfrågningsunderlaget och inte heller göra prövningen mot andra kriterier än dem som funnits med i förfrågningsunderlaget.

Enligt 16 kap. 1 och 2 §§ LOU kan förvaltningsrätten pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att förvaltningsrätten endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.


När det först gäller frågan om en anbudsgivares möjlighet att enligt LOU begära överprövning kan förvaltningsrätten konstatera att en sådan föreligger under hela upphandlingsförfarandet, d.v.s. från det att en upphandling påbörjas tills den avslutas. Det finns enligt LOU inte heller någon skyldighet för en anbudsgivare att vid en viss tidpunkt påpeka eventuella brister. Den omständigheten att en upphandlande myndighet, som i nu förevarande fall, i förfrågningsunderlaget anger en sådan skyldighet ändrar inte detta förhållande.

Ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. I nu aktuellt förfrågningsunderlag anges att kriterierna ”Pris och kommersiella villkor”, viktat till 75 procent, respektive ”Leveranssäkerhet, leveranssystem, service, beställningsrutiner”, viktat till 25 procent, kommer att ligga till grund för utvärderingen och att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet med hänsyn till dessa kriterier kommer att antas. Vidare anges att kommunen vid bedömningen av leveranssäkerhet och leveranssystem särskilt kommer att värdesätta kort leveranstid samt att man vid bedömningen av beställningsrutiner och service särskilt kommer att värdesätta möjlighet till avbeställning, konsekvent beskrivning av medier i databas och sökbarhet på såväl författare som titel. Vidare anges att anbudsbedömningen kommer att ske i skala 1-5, med 5 som högsta och 1 som lägsta poäng. Poängen kommer att multipliceras med angiven vikt. För kriteriet pris och kommersiella villkor kommer anbud med största avdrag/minsta tillägg att erhålla 5 poäng. Det anbud som efter summering erhåller den högsta poängsumman kommer att antas som det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

När det gäller kriteriet ”Leveranssäkerhet, leveranssystem, service, beställningsrutiner” kan förvaltningsrätten konstatera att kommunen i viss mån angett vad som kommer att ha betydelse vid utvärderingen av kriteriet. Det framgår dock inte om dessa faktorer är uttömmande eller vilken inbördes rangordning de har. När det därefter gäller kriteriet ”Pris och kommersiella villkor” framgår inte, utöver att anbud med största avdrag/minsta tillägg kommer att erhålla 5 poäng, hur kriteriet kommer att utvärderas. Kommunen har vidare i förfrågningsunderlaget angett att anbudsbedömningen kommer att ske i skala 1-5, med 5 som högsta och 1 som lägsta poäng. I tilldelningsbeslutet har kommunen senare redogjort för vilka poäng anbudsgivarna har fått. I förfrågningsunderlaget finns emellertid enligt förvaltningsrättens mening ingen tydlig ledning för vad som kommer att vä-

gas in för att en anbudsgivare ska få en viss poäng. Den otydliga utformningen av förfrågningsunderlaget när det gäller de aktuella utvärderingskriterierna och poängsättningen av dessa lämnar därför ett stort utrymme för godtycklighet. Detta kan ha medfört att anbud lämnats utan tillräcklig insikt om vad som kommer att tillmätas betydelse vid prövning av anbud. Enligt förvaltningsrätten får detta anses strida mot kravet i 1 kap. 9 § LOU på ett öppet förfaringssätt (transparensprincipen). Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund att det finns en sådan risk för skada för bolaget att det utgör skäl för ingripande enligt LOU. Då bristerna är hänförliga till förfrågningsunderlaget är rättelse inte en tillräcklig åtgärd. Upphandlingen ska därför göras om.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (DV 3109/1b)

  
Ola Brändström







# SVERIGES DOMSTOLAR

## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

